

Szerkesztőségi iroda:

Dobay János könyvnyomdája,
saját házában.

Kiadó hivatal:

Winkle Gábor könyv-
árus üzlete,
főtér, Prág-ház.

BÉKÉS

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Megjelen
hetenként egyszer,
minden vasárnap.

Előfizetési díj:

Három hóra . . . 1 ft
Hat hóra . . . 2 ft
Kilencz hóra . . . 3 ft
Egy évre . . . 4 ft

Hirdetések felvételnek Gyulán Winkle Gábornál és a szerkesztőségénél. — Pesten Haasenstejn és Vogler hirdetési-irodájában (úri utca 13. sz.) — Schwarz testvérek nemzetközi irodájában fűrdőutca 1-ső szám. és Bécsben Wolzeille 6—8.
Hirdetési díj: 50 szóig egyszeri hirdetésnél 60 kr., 100 szóig 1 frt., kétszeri hirdetésnél 25%, háromszori hirdetésnél 50% elengedés. — Nagyobb hirdetéseknek méltányos árelengedés. — Nyilttér Garmondsora 10 kr.

— **Figyelmeztetés.** Mindazon t. cz. ívtartók, kik a békésmegyei muzeum megalapítása érdekében a Haan Antal-féle régiségeknek adakozás útján történendő megvételére gyűjtő ívet kaptak, az eredmény megtudhatása és a nyilvántartás végett sziveskedjenek íveiket a békésmegyei Gyulán székelő takarékpénztárhoz beküldeni.

Id. Mogyoróssy János
ideiglenes elnök.

Meghívás.

A békésmegyei gazdasági egylet igazgató-választmánya folyó ügyeinek elintézésére f. é. október 26-án d. e. 9 órakor Csabán ülést tart, melyre az illető választmányi tagok megjelenni kéretnek.

Gerendás okt. 14. 1873.

Az igazgatóság megbízásából:

Mokry Sámuel,
titkár.

Városunk képviselő testületéhez.

E lapok hasábjain élénk polemia folyt közelebb a megye székhely kérdése körül. Volt-e valami hatása e polemianak a meggyőződések megérlelésére, vagy sem, azt ez alkalommal nem vitatjuk, hanem kötelességünknek ismerjük városunk képviselőit s összes polgárságunk figyelmét felhívni egy a napokban megjelent s a megyét sürin elárasztott röpiratra.

E röpirat a „Békésben“ Csaba mellett elmondott nézeteknek összege, tehát, mint olvasóink emlékeztethetnek, egyszersmind Gyulavárosreménybeli „circumdederunt“-ja.

Pro és contra el voltak mondva ez ügyben a vélemények e lapok közelebbi számaiban, melyik nézet tolmácsolta a köz-

véleményt, azt a közelebbi megyegyűlés fogja kimutatni.

De mi az eredményre összetett kezekkel nem várakozhatunk, nekünk munkálkodnunk, nekünk közvéleményt kell teremtenünk.

Csaba város képviselője, mint említők, egy röpirattal árasztotta el a megyét, bizonyítani igyekszik ebben, hogy a megyének legalkalmasabb székhelye Csaba. Legyen nekik az ő hitük szerint. Ezt a röpiratot, mint hisszük, sokan fogják olvasni, s talán sokan lesznek is, kik az abban elmondottakat helyeselni fogják, — az ellen sincs semmi kifogásunk. — Csaba város képviselője a város emelkedését, haladását reméli a megye székhely áttételében, s ha e mellett igaz, s annak kivívására törekszik, a város érdekét mozdítja elő, s ez Csaba város képviselőjének kötelessége.

De mi vár ezzel szemben városunk képviselőtestületére?

Mint mondánk, összetett kézzel nem nézhetjük az ügyek folyását, bármily kényelemmel ülünk is a birtokban, s bármily előnyök biztosítanak is minket a birtokban való maradásról, a megkezdett igazgatószemben, a kényelemről le kell mondanunk, s erősen hozzájárulnunk a munkához.

Képviselő testületünk minden egyes tagja, hisszük, hogy átérti az ügy fontos voltát, s képes felfogni a veszteség nagyságát, mely érne városunkat, ha egy szép reggelen azzal lepne meg valaki, hogy a megye Csabára fog átköltözni.

Ezt Gyulaváros képviselő testületének megérni egyenlő volna egy nagy csata-vesztéssel, melyben mi még kártot sem rántottunk. A jel meg van adva, most már munkára!

Első teendője a képviselőtestületnek e tárgyban egy közgyűlést tartani, a képviselőknek pedig minél számosabban meg-

jelenni, e közgyűlésből aztán egy röpiratot bocsátani ki a megye közönségéhez, melytől szomszédunk törekvéseinek méltánylása mellett is, azok észszerűtlenségéről győződik meg az olvasót, egy röpiratot, mely a megyeközönségét érvekké győzze meg arról, hogy Békésmegye székhelye csupán városunk lehet, szóval a közvéleményt városunk részére kell meghódítanunk.

De még ezzel csak fél úton lennünk, nekünk városunk előnyeivel a legfelsőbb fórumokat a kormányt s az országgyűlést is meg kell győznünk, s ezért egy külön memorandumban kell kifejtenünk, mért nem lehet máshol, s mért kell okvetlenül Gyulán lenni a jövő Békésmegye székhelyének. Országos képviselőnk pedig felkérni, hogy érdekeinket szóval s tettel védelmezze a megtámadások ellenében.

S ezekkel már küszöbünk sem lehet, a jövő hó elején az országgyűlés összeül, s első teendői közé a megyék területi új beosztását is kitéjté.

Gyula város polgársága képviselő testületétől e lépések megtételét megvárja, sőt követeli, s mivel meg van arról győződve, hogy minden egyes képviselője meg van győződve az ügy fontos voltáról s át van látva a kötelességérzettel, melyet ez ügy megoldása követel, az eredményt nyugodtan várja és sikerét reméli.

Gyula, október 24-én.

E hó 19-én megjelent „Békés“ hetilap 42-ik számában Reök ur egy tárgyat kíván szellőztetni; melynek címe: „Körös-szabályozási ügy.“

Előlegesen szükségesnek látom megjegyezni, hogy miután e kifejezés általánosítást feltételez, s Békésmegyében több szabályozási társulatok működnek, sőt e tekintetben maga az állam is érdekelve van,

a közlés tartalmának határozatlansága miatt nem tudom, hogy Reök ur észrevételei melyik társulat működésére vonatkozhatnak.

Ha azonban, — a mint gyanítom — az Alsó-Fehér-Körös szabályozó társulat érdekeit óhajtotta védelem alá venni, s fel-szólalásában más társulat belügyeinek kezelésére nem gondolt; az esetben felhiva érzem magam, hogy Reök ur cikkében foglalt állításaira nézve cáfolatba ne bocsátkozzam, hanem inkább szoritkozom a tények során előadandó felvilágosításokra: a mennyiben „avatottaktól hallotta“ az avatatlan tájékozó adatokat.

R. ur cikkében azt mondja, hogy a megyében népszerűtlenebb ügy a Körös-szabályozásnál nem létezik? e hangsúlyozott szavak után nincs okom csudálkozni. Magyarország népeit több rendbeli tapasztalásokból úgy ismerem, hogy előtte minden életbe vágó kérdés, és saját érdekét legközelebről érintő fontos ügy, a mint annak keresztül vitele pénzállozatot igényel: azonnal népszerűtlenné válik. Azt hiszem, ezt felesleges bővebben fejtegetni, mert száz, s talán ezer esetben bebizonyult és fog még bebizonyulni, hogy állításom alapos: e népszerűtlenség egyik indoka tehát ebben keresendő.

R. ur azt mondja továbbá, hogy a kezelés körül nincs meg a kellő nyilvánosság; hogy ezen állításának alaptalanságáról meggyőződhessek, legrövidebb utja volna a társulati alap szerződés, s az 1871. évi 39. t. cz. megfigyelésére utalni, mert ezek szerint a társulatok függetlenül intézik saját hatáskörükben belügyeiket, először a közgyűléseken, másodsor az igazgató választmányi üléseken; s e két rendbeli testület által hozott határozatokat pedig a 365 nappal díjazott elnökség hajtja végre, ez idő szerint a társulat beszerzése ebből áll.

A közgyűlés elibe terjesztetik a társu-

A mindennapi munka, — vagy ha van — csak a vagyon fentartására is, és a kezelés ellenőrzése, s ezzel egybekötött egyéb foglalatosságok s értekezések naponként egyszer, többször kényseritük szive világán s életén kívül is érintkeznie. (Hátha még nincs vagyon?)

Nincs, nem lehet egy valódi férfi, ki ne jét igazán szereti, s ki elég okos, hogy a jelenre, sőt a jövőre is gondol, hogy csak kevés időre is, kénytelen ne legyen, ha nem is pár órára, de pár percre ne jét elhagyni.

S oh! e percek századévek a férjé imádvá szerető nőnek, melyeket először képes elviselni, mert a viszontlátás még edesebb, még boldogítóbb; de melyek későbbi s többszöri ismétlődése már kétségbe ejti az imádvá szerető szívet.

A lélek oly gyenge, kivált egy nőé. Csak szeretni, s gyanura, ebből folyó féltékenységre, (gyűlöltre) képes.

Nagy isten! miért adta e két, egymást megemészítő érzelmeket egy ürbe, s oly kicsinybe, mint egy szív?!

Hogy férhessen meg e két oly iszonyu, nagy és erős, építő és pusztító elem egy ily kicsiny s gyöngye héjban?!

Miért? — hiszen oly kicsiny mindkettő, hogy még kisebb helyre is elférhetne, oly kicsiny, oly semmiség, hogy létét sem érezhetni e gyenge, kicsinyke héjban.

Mi az? mi a szerelem? vagy mi a féltékeny-

TÁROZA.

Egy — igaz — szerelmi tragoedia.

(Folytatás.)

A találkozások mind sürübbé lettek; a szerelmi viszony mindinkább fejlődött, — a rokonlelkek hamar megértették egymást.

— Egy ily alkalommal, midőn Hegyvárné szántszándékosan, valami ürügy alatt hosszabb időre magukra hagyta őket, — Herzberg nyilatkozott.

A rég várt, óhajtott drága perc bekövetkezett.

Adél szíve úgy vert, vére úgy felhabzott, hogy választ nem volt képes adni.

De minek is? a szerelem, a valódi igaz szerelem nem szavakban beszél.

Ez üdv, e sóvárgott mennyei percben, Adél szíve mégis nem oly nagy mértékben a szerelem, mint egy félelemtől is remegett.

Egy előérzet, egy öntudatlan, s kimagyarázatlan fájdalom, vegyest az öröm s üdvözültséggel ragadta meg.

Érzette, hogy boldog, s tán boldogtalan is egy pillanatban.

De a boldogság mindig erősebb, mindig elragadóbb, s elnyomta a felkölt, tiltakozó előérze-

tet, — s a választ — leszámítva egy kisebb szüzi szemérem s ellenkezést — tudhatjuk mi volt.

A későn belépő Hegyvárné egy oly boldog jelenetnek lön tanuja, s közvetve előidézője is, melyre csak örömkönyeket sirhatott.

Hegyvárné számított valaha Herzberg szívére, s remélte, hogy az idő s kezei tán érvényesítik is reményeit.

A sors azonban másképp játszott, s a vigasztalan árvának juttatá a szép vigasztalót.

Hegyvárné látva Herzberg őszinte vonzalmát Adél iránt, számot vetett szíve- s eszével, — miután így saját reménye menthetlenül elveszett — szeretett Adélja számára akarta legalább, az igen szükséges melakór betegség elleni orvost megszerezni, s egész lélek s testtel rajta volt Adél vágyai teljesítésén, s mintegy közbenjárója, tanácsosa lett az egymásba szerelmes párnak, s egész szívéből örvendett e szerencsés végkimenetelen.

Mit beszéljünk sokat?
Adél Herzbergné lett.

Ezentul már férjét nem szerette, hanem — imádtá.

Imádtá, mint egy Istent, melyet szíve érzelmei teremtettek, imádni lehet.

Meghalt az ész, s csak a szív uralkodott, — jobban mondva rakoncátlankodott a féket vesztett érzelmeken.

— Nincs valami borzasztóbb s nagyobb csapás egy okos férfira, mintha nője imádjá.

lati mérnök mint művezető által készített munka-sorozat, az ezzel szoros összefüggésben álló költségelőránnyal, s ha a tervezett munka-sorozat megállapított, és az előirányzott költség megszavaztatik, akkor aztán következik a keresztülvitel, s annak idejében a végrehajtott munkálatok számbavétele s az azokra fordított pénzekről számadás, melyeknek módjára s kik által leendő megvizsgálása iránt ismét a társulati közgyűlés intézkedik.

Ezenkívül a közgyűlési jegyzőkönyv az eszékölött hitelesítés után kinyomatik, s minden egyes társulati tagnak megküldetik; mindezekből azon kétségtelen tanúság merithető, hogy az intézők azt teljesítik, a mi rájuk bízatik: azt kérdem tehát, ha vajon a kezelés közül ekként követett eljárás nem bir-e kellő nyilvánossággal?

Tovább menve, azt hozza fel R. ur, miként azt is hallotta, hogy a számadások megvizsgálására nézve nagy hátralékok vannak, sőt a munkálatok előleges tervezet nélkül intéztetnek.

A számadások tiszta és hű kezeléséről meggyőződni szabadságában áll minden érdekelt társulati tagnak, sőt a társulati pénztárnoknál a számadás vezetését is megtekintheti. Igaz, két évi számadás nincs megvizsgálva, noha ennek teljesítésére a számvizsgáló bizottság a közgyűlés által megválasztott; azonban a kérdéses számadások összeállítására, azon körülmény miatt lón akadályozva, mert több társulati tag természetben lerótt munka tartozása iránt, a társulati pénztárnoknál a szükséges számtételt meg nem tartotta, s így a betudás és kiegyenlítés meg nem törtéhetett.

A tervezet nélküli állítólagos munkálatok végrehajtására nézve annyit kell megjegyezni, hogy a szabályozás eredeti szervezése a mint tudom boldogult Bodoki Károly volt főmérnök által készítettett el, ennek nyomán a munkálatok meg is inditattak. Mikor lesznek befejezve, ez már oly kérdés, melyre határozottan felel: azért nehéz feladat, mert nincs meg hozzá azon pénzösszeg, mely részint a változott viszonyokhoz képest szükségelendő műszaki tervezetek kiegészítésére, részint a hiányzó roppant munkálatok létesítésére okvetetlen megkivántatik.

Hogy miből áll egy helyes és cél-szerű szabályozás keresztülvitel, és minő költséget vesz az igénybe, ennek valósága iránt R. urnak alkalma volna meggyőző-dést szerezhetni a hosszúfoki szabályozó társulat számadásai alapján, mely társulat szintén Békésmegyében működik, e társulat gárendszerének felépítése közel 400 - 500 ezer forintba került. Ellenben az Alsó-Fehér-Körös szabályozó társulat által fedezett kiadás tesz mintegy 90 - 100 ezer forintot, ezen összeggel 1854-ik évtől kezdve

a mai napig szabályozni nem lehetett, hanem csak tatarozni; holott a kitüntetett műszaki kiszámítások szerint legalább is még 300 ezer forint szükségeltetnék kész pénzben, hogy a tökéletes tervszerű szabályozás keresztülvihető legyen. Tessék e nagyszerű különbség felett elmélkedni, és R. ur mutassa meg, hogy a Csabára tervezett új megyeházát pénz nélkül miként lehet felépíteni?

Végre R. ur csodálkozását fejezi ki az iránt, hogy az érdekeltek már régen erélyesen fel nem szólaltak, és sikertelenség esetében a kormányhoz nem folyamodtak? Öszintén megvallom, az ajánlott tanács előttem ismeretlen, új fogalom és találmány, hogy a társulati közgyűlés, saját jököreben hozott intézkedései ellen, a kormányhoz intézzen panaszt?

Hiszen a mik eddig a szabályozás ügyében történtek, azok a társulati közgyűlés elhatározásainak következetes kifolyásai? Mert a közgyűlés az érdekeltek egyes tagok összeségéből állván, egyenként és összesen joguk van az intézőktől a hozott határozatoknak miként fogatosított végrehajtásáról felvilágosítást és számot követelni, a kifejendőköz képest aztán nézeteket szabadon kifejezni.

Egyébiránt ha R. ur szíves lett volna e térben hozzám fordulni, legyen meggyőződve, hogy a jegyzőkönyvek s egyéb ügyiratok halmazából készséggel nyújtottam volna azon adatokat, melyek a kérdéses ügy felismerésére és tájékozására szolgálhattak volna.

Farkas Béla.

A debreczeni főiskola reformja.

Alig van valamely nemzetre nézve fontosabb mint a nevelés-ügy fejlesztése, s valóban minden honfi-kebelt örömmel tölt el azon törekvés, mely e téren a haza jölléte, felvirágozása s nagygyá tevését célozza. — Bármily csekély legyen az előbbre tett lépés, kell, hogy az méltó elismeréssel találkozzék, mert legyen bár, parányi csak az eredmény — emelkedésünk kétségtelen, abból mindenestre hazánkra derül fény.

A debreczeni főiskola, — mely ellen legközelebb is a fővárosi lapok hasábjain igen sok, — s talán nem alopaltan panasz merült fel, — oly elismerésre méltó tényre lépett az előbbre haladás sorompói közé, hogy e szép, a kor kívánalmainak teljesen megfelelő lépését a közönség elé hozni kedves kötelességünknek tartjuk, annyival is inkább, mert igen sokan vannak megyénkben, kik a debreczeni iskola növendékei valának a régi avult rendszer alatt, s most is sok szegény, teheté-séges ifja megyénknek nyer ott kiképzést, kik talán másutt, az önfentartás nehézségeivel küzdve aligha lehetnének képesek kellő kiképzetésükről gondoskodni, míg ott ingyen, vagy igen csekély

Mesés nagyságban; . . . hogy ha nyugoszol, Meglátja széles tükrödben magát a Határtalan menny minden csillaga; S ha háborogsz: felszíneden csatáznak Az alvilágnak minden szörnye! Mindenható erő vagy, szerelem! Mindenható vagy . . . angyallá az embert, Az angyalt ördögöt, az ördögöt Emberré könnyen átváltoztatod. . . .

— Ilyen a szerelem, ilyen a gyanu, a féltékenység.

Erejük egy, erejük egyforma. De nem! a rozszabb, a vad, a pusztító kegyetlenség ereje nagyobb.

Mert míg a hívő szerelem emberből csak angyalt, — a „féltékeny” lett szerelem már ördögöt, de nem, többet! egy „poklot” képes az emberbe, nem is az emberbe, hanem a kicsinyke szívébe önteni.

— Ugyan pedig mi az a gyanu, a féltékenység? Első pillanatban csak egy kis nyugtalanság a szeretett, az elmaradott imádoztért. — Majd máskor ismét többet gondol rá, s jobban remeg. — Harmadszor már összeadja az előbbi két-tővel, s számítja, hogy már háromszor történt, s szemére veti imádozt férjének. — S borzasztó! negyedszer is megtörténik, hogy a férfi a hivatalos óráján vagy engedelemadta időn kívül is a nő, s saját boldogságáért elmarad, — s a gyanu már fel-üti borzalmas fejét.

fizetésért, otthon sem feltalálható ellátás mellett — a hazának derék, lelkes polgáiraivá képeztetnek.

Örömmel jelezük a haladást, mely már a jelen év kezdetén mutatkozik a főiskolában. Ez iskolai év, a tanszabadság első éve. — Jól esik látni, hogy e nemzeti kincs nem csak külsőleg — az épület tekintetében egyike hazánk legcsinosabb s e céljának megfelelő tanintézetének, hanem szellemileg is megifjodott, mondhatni új életre kelt.

A tanulás annyiban tétetett szabaddá, hogy az ifju szabadon választhatja azon tantárgyakat, melyeket hallgatni akar, köteleztetvén azonban hetenkint 16 órát hallgatni. — Megszűnt az eddigi leczkétetési gyermekes rendszer, eltöröltetett a szigorlat s e helyett a társalgási kérdés (colloquium) lépett életbe. — A tanulók, tanuló minőségüket igazoló jegyzőkönyvet (index) kapnak. Az idézetes (citatio) mely az érett ifjuságra oly megalázólag hatott — nincs többé. — Az ugynevezett esküdt diákokból alakított altörvényszék helyett, az ifjuság által szabadon választott becsület-bírószág alakított. — Az eddig köteleztetett templombajjárás eltöröltetett. — A régi első s második évi bölcsészeti osztály a gymnásiumhoz csatoltatott s annak vezetése állandó igazgatóra bízott.

Ime ezek, főbb vonásaiban azon újulások, melyek a debreczeni főiskolában ez év kezdetével történtek. Lelkünk mélyéből üdvözöljük az előhaladást, a kezdet már megvan, a szép eredmény nem maradhat el.

Alkalmilag az ujonnan épült iskola berendezésével, az ifjuság beléletével s munkásságával ismertetjük meg az olvasó közön éget.

Levelezés.

Szarvas, október 22. 1873.

A szarvasi társas élet élénk voltát észleltük a „Bárány” vendéglő ujonnan díszített nagy termében, az ifjuság által a kolerában elárvultak fel-segélésére rendezett tánczvizgalmon, mely rem csak a város intelligentiáját gyűjté egybe, hanem a köz-zelibb, és távolibb vidék közönségéből is sokakat vonzott Szarvasra — és méltán — a nagy számú vendég koszoru közt ott láttuk városunk szeretve tisztelt országgyűlési követe br. Podmaniczky Frigyes urat is, — a hölgykoszort pedig tekintve, mondhatjuk, hogy rég láttunk együtt oly szép hölgykoszort mint e bálon. A lengő százsorszép-pek között ott láttuk városunkból Plavec Irma, és Rózsa, Dobosfy Leontine, Küllej Etelka, és Emma, Dihányi Mariska, Potoczky Antónia és Vilma, Télessy Irén, Chovan Berta, Haviár Emma, Benczúr Emma kisasszonyokat. A vidékről: Bohus Jolán k. a. T. Földváról, Jalsoviczky Izabella k. a. N.-Révről, Kiss Emma k. a. Öcsödől, Vitályos Jusztin k. a. Öcsödől, Jalsoviczky Lina k. a. Szentesről, Kornéli Ilka k. a. Öcsödől; — az úrnök közül Frankó Sándorné — mind annyi meg-teljesülését a bájnak, és kellemnek. Ily szép höl-gyek társaságában képzeltelöleg, lankadatlan táncz-kevd között, igen élénken folyt a mulatság mind

Először csak egy halvány csillám villan fel. S elég, ha megmozdult e nyupvó borzasztó elem.

A mint az alpesek hófedte ormának elég, hogy egy eltévedt s utjavesztett kis madár gyenge szárnya legyintsen meg pár hópelyhet, hogy az megindulva, százasod fákot sodró, s falvakat eltemető hó görgeteggé képződjék, — ugy az egyszerű, tévedt s unalomkozta gondolat által mély szenderedéséből felvert kis gyanunak elég, hogy pár nap, pár óra, pár pillanat alatt egy életet, egy boldogságot szétromboló, megsemmisítő féltékenységgé növekedjék.

S jaj, hol felütötte, megmozgatta csak szempilláit is.

Az imádvá szerető szívnél pedig ez majdnem elkerülhetlen, majdnem bizonyos.

Egy elvesztett perc drága neki, egy nem igazolt perc százados év.

Az imádvá szerető lélek nem bír el lenni imádoztja nélkül, folyton együtt kíván vele lenni, s ha együtt vannak egy társaságban (ami másképp nem is lehet), imádoztját maga mellől nem engedti távozni, nem engedi mással társalogni, s fáj neki minden egyes mosoly, minden barátságos szó, mit ez nyer, mert azt hiszi, kivüle senkitől sem szabad volna nyájás szót elfogadnia.

S a világ ferde fogalma azon férjet, ki szerető nevében ez isteni érzelmet értéke szerint becsülni képes, az ilyen férjet „papucskormány” alattinak csufolja.

végig, s a jelen voltak mindegyike bizonyára sokáig kedves emlékeül őrzendi, e minden tekintetben sikerült tánczvizgalom élményeit.

Cassius.

— **Jegyzéke** a b.-gyulai kir. e. f. törvény-széknek 1873. évi október 27. s következő nap-jain tartandó üléseken előadandó polgári ügyeknek.

Előadó: Nyikora Mihály bíró:

300. Pollák Sámuel felperesnek Lázár István alperes elleni 494 1/2 köböl buza s járuléka iránti pere.

613. Bihari Juliánna felperesnek, Szabó Gergely alperes elleni végelválás ügye iránti pere.

713. Koszta Gergely felperesnek Bleyer Bernát s társai alperes elleni tulajdonjoga iránti pere.

1752. Plavec György felperesnek Fehér József és érdektársai alperes elleni 400 frt s járuléka iránti pere.

Előadó: Huszka Mihály bíró:

911. Koszta Sándor felperesnek Szathmári Károly alperes elleni számadástétel esetleg 5579 frt iránti pere.

1112. Vársárhelyi Pál felperesnek Tóth Juliánna alperes elleni ingatlanok tulajdona s birtokba helyezési iránti pere.

1379. Nagy Juliánna és társai felpereseknek ifj. Nagy András és társa alperes elleni hagyatéki vagyonok kiadása iránti pere.

1895. Özv. Tulkán Péterné felperesnek Tulkán Mihály és társa alperes elleni 650 frt női-hozomány s járuléka iránti pere.

1898. Kenderesi Péter és társai felpereseknek özv. Kenderesi Józsefné alperes elleni tulajdonjog megállapítása iránti pere.

Előadó: Dobosfy Alajos bíró:

6966. Csatári Sándor felperesnek Jámbor Ferencz alperes elleni a békési 3103. sz. tjkönyvbeli fekvőségek 1/4 része iránti pere.

6967. Szvák András és társa felpereseknek Szvák Mihály alperes elleni ház és beltelek birtoka iránti pere.

7146. Oláh István és társai felpereseknek Perei Ferencz és társa alperes elleni ház tulajdonjoga iránti pere.

6073. Hajduska N. L. felperesnek id. Szász András érdektársai alperes elleni 3650 frt s járuléka iránti pere.

6076. Benkő József felperesnek Benkő János és érdektársai alperes elleni az orosházi 1031. sz. tjkönyvbéli 1/4 telek 3/5 rész iránti pere.

6075. Gaál Ferencz felperesnek Becker Antal alperes elleni 730 frt s járuléka iránti pere.

6374. Özv. Nyemczó Sámuelné felperesnek Nyemczok János alperes elleni kenderföld tulajdonjoga iránti pere.

Előadó: Teleszki Ferencz bíró:

4773. Lipcsei János és társai felpereseknek Lipcsei Gergelyné és társai alperesek elleni örökségi osztályrés s járuléka iránti pere.

7828. Csonka János és társai felpereseknek Csonka Mártonné alperes elleni köteles rész kiadása s járuléka iránti pere.

Nem tudom, igaz-e, de azt mondják, nincs nagyobb csúf-ejtés a férfin, mintha „papucs” alattinak csúfolják.

A józan, s ki elég erős és merész a világ ezen ferde észjárása fogalmával dacolni, s azt elviselni, inkább eltüri e méltán nem érdemelt sebzéseket, mint neje óhajával, a hűn szerető szívvvel merne dacolni, s azontul tenni magát.

Ah, de mily kevés oly független, s józan szabad gondolkozású férfi is van, ki merészelve vagy tudna a saját lábán járni. — A sok liba gágogása leveri saját lábáról, — s a mint a világ füttyül, ő ugy táncol.

S a mily nehéz, sőt lehetetlen egy katonatisztnek, azt mindenki könnyen elképzelheti magának.

A katona, ha megösi is, nem ahoz a nőhöz van kötve, kihez az imént örök hűséget esküdött, — hanem ahoz a testülethez, a melyhez már régen szinte felesküdött, s mely az ő világa.

E testület gyakorol felette mindenben hatalmat. Egyetlen egy katona sem szabad, mind rab-szolgája saját társainak, azon testületnek, melyet vagy melyben szolgál.

Soha, semmiben, s sehol sem rendelkezik ön-maga felett, s önmaga.

Még a mit titkon is tesz, még ott is azon eszmék vezérlik, melyeket e testület körében szivott magába.

(Folytatása következik.)

3012. Mészáros János felperesnek Reisz Mór és társa alperes elleni 645 frt 75 kr. s járulékaí iránti pere.

Ujdonságok.

— **Legyen világosság** — mondá az úr — és utána *Deimel Lipót* derék polgártársunk, — és lön világosság. A ki este nevezett polgártársunk városbáza utcái háza előtt elmegy, lehetetlen, hogy ne méltányolja a tulajdonos áldozatkészségét, melyet a házára alkalmazott lámpással a járó-kelők kényelmére hozott. E lámpás mellett elhaladva, önkénytelen az jut eszünkbe, vajha városunknak csak 40—50 ily polgára lenne, mily nagy hiány pótolhatnánk addig is, míg állt pénzügyi viszonyaink megengedik, hogy a világítás ügyét a város vegye át.

Beküldetett. Tüköri István polgártársunk házán az ablakredők egész éjén átolyformán vannak kiakasztva, hogy az arra járókon a legnagyobb vigyázat mellett is gyakran megesik, hogy oly erős összeütkezésbe jöjjenek a redőkkel, melynek aztán komolyabb következményei is lehetnek. — Ezt ugyan már rendőrségünk észrevehette volna, — a bennlakóknak pedig csekély, vagy éppen semmi fáradságába nem kerülne a zsalukat másképen kiakasztani.

— **Bánfalva község** derék lelkésze Rácz Károly városunk szülötte, a magyar prot. egyház legszorgalmasabb korszakából merített ily című műve: *„A pozsonyi történelmi emlékek 1671-ben”* sajtó alatt van. — Az e könyvben leírt gyászos eseményeknek a jövő évi március 5-én kétszáz éve lesz, s így ez a fölszerű érdeklődés is bir. — Tartalma: Előszó. I. A pozsonyi törvénytörvények. II. Az áldozatok. 750 megidézett prot. egyházi férfi neve, s a mennyire az adatok engedték, életrajza és művei. III. A törvénytörvények tárgyalása és végítélete. IV. Börtönöztetés a hazában. V. A hazából kihurcoltatás, börtön és gályarabság. VI. A megidézettek ártatlanságának kiderítése. VII. A törvénytörvény igazolhatatlansága. — Az egész munka 10, nagy 8-10 réti ivre terjed, s megjelen az év végén. Ajánljuk előre is a t. közönség figyelmébe.

3. **A ref. iskola** megett, vasuti indóházhoz vezető uton van az ugynevezett „hajóshid.” A napokban e hídat a t. városi előjáróság átalakítani akarván, e hídtól alig egy ölnyire ásatja az új medret, ugy azonban, hogy még a kocsi közlekedés sine korlátolva, a mennyiben az utnak csak felét fogták munkálat alá. S bár a város eme gondoskodásáról csakis dícsérőleg szólhatunk, mindazáltal nem mulaszthatjuk el kijelenteni, hogy a munkálat intézőitől nagy gondatlanság volt, hogy éjjelre eme medret se el nem korlátoztatja, sem pedig lámpással nem láttatja. Pedig könnyen megesik, hogy valaki — kivált a vasutról jövő idegen utazó — nem is sejtítve a gölyöt, — hanyatthomlok bele eshet, s nyakát avagy lábát törheti. — Reméljük, hogy az ügybuzgó kapitányi hivatal nem fog késni kötelessége teljesítésében, miről — eddigi üdvös működését tekintve — előre is megvagyunk győződve!

— **Nagys. és főt. Göndöcs Benedek** apát úr, a gyulai kath. olvasó-kör könyvtára javára 100 frtot adományozott.

— **Hymen Braun Mihály** mező-berényi evang. német egyházi jeles ifju tanító, folyó hó 23-án vezette oltárhoz a debreczeni nőnöveldében a közelmúltban volt segédtanítóját, a mívelt Bene Kornélia késmárki születésű kisasszonyt. Áldás legyen frigyükön!

— **Az élősvény** az árok partokon és a tagbirtokok körül nem csak szép, hanem igen

sok tekintetben hasznos is. Minthogy pedig a legjobb élősvény *akáczból* van, s az akácza mag elvetésének pedig legalkalmasabb az őszi idő, azért jónak látjuk ezt a gazdaközönség figyelmébe ajánlani, midőn ily szép ős van és az akácza mag már megérett.

— **Miután szomorú remény** lehet arra, hogy a télen a közbiztonság az országban nem a legjobb lábon fog állani, a közös hadügyminiszterium intézkedett, hogy a katonaság a magyar kormány rendelkezéseire azonnal készen álljon.

— **A kolera** Pozsony megyében, Beszterczen e hó 3-ika óta kezd pusztítani, és ott egy hét alatt 15 embert ölt meg.

— **Betűszedő gép.** Beregszászról okt. 9-éről írja Janka Sándor gymn. tanár a „Pesti N.”-nak: Egy új találmányról akarom értesíteni. E találmány Budaházy Tamás beregszászi gymn. tanár betűszedő, osztó és sorozó gépe, melyről annak idején, midőn a föltaláló készíteni kezdte, e sorok írója röviden értesíté a hazai közönséget. A találmány, ha a szakértők által is célszerűnek és használhatónak fog találtatni, végtelen nagyfontosságú. Általa az eddigi könyvnyomdászati vívmányok messze túlszárnyaltatnak. A gépnél (mely f. hó 7-én volt városunkban közszemlére kitéve) ha az egyszerűen alkalmaztatik, mindazon munkát, melyet eddig a használatban levő gyorsajátóknál több ember és hosszabb idő alatt végeztek, egy ember és kevesebb idő alatt végezheti. — Nem tudjuk még most részletesen leírni mindazon alkatrészeket, melyek által a gép működése eszközöltetik, mivel ez egyedül a föltaláló titka; de annyit saját szemünkkel láttunk, hogy a működés a tökéletlen, fából készült modell is, kicsiben, kielégítőleg sikerült. Talán valósult e gép létesítése által azon hazánkfiainak álma a nyomdászat terén, kiknek szintén ilyenmü betűszedő és osztó gépe — bár betegezetlenül és megindítóra várva — ha jól tudjuk, a nemzeti múzeumban van emlékül letéve. De megtudják majd mondani azon szakértők, kik a gépen s működése eredményét saját szemekkel műértőleg megvizsgálhatják: mivel a föltaláló folyó hó 8-án gépét Bécsbe vitte, hogy legalább a kiállítás végén a közszemlére kitéve lehessen. A gép különben fele részben egy helyben alakult részvény társulaté, mely a gépminta elkészítése költségeinek fődözésére alakul: mivel a föltaláló szigorú anyagi körülményei miatt — mint több gyermek apja — oly nagyobbművel költekezést mint szükséges lett volna, nem tehetett. Ennélfogva a kibocsátott 200 db 10) forintos részvények, mint föltaláló, felét foglalta le egyezség szerint saját részére.

— **A völegények** ne siessenek oly nagyon tekintélyüket bizonyítani; mert könnyen pórul járnak. Egy skót ifju egy tüzről pattant szép lánykába szeretett, nőül kérte és rábeszélte, hogy menjen el vele a bíróhoz és házassági szerződésüket mielőbb kössék meg. A hivatalos nüttet alatt mindketten példás nyugalommal viselték magokat, egész addig, míg a hivatalnok arra a veszedelmes pontra jutott, melyben magyarazza és erősen szívére köti a nőnek, mennyire szükséges, hogy férjének engedelmessédjék és kormánya alá adja magát. „Bíró ur, egy szót se szóljon erről többet!” szakítá félbe a szót a már félig-meddig összeházasított boldog völegény, mert ha ez a kéz nem válik meg a testemtől, majd megtanítom én az aszszonyt engedelmessédkedni. „Végbement már a házasság?” kérdé nagyhirtelen a haragra lobbant leányzó. — „Még nem” — válaszolá a csodálkozó bíró. — „Örülök rajta: majd máskor bevégezzük,” folytató a leány, az ajtó felé fordult és egy pillanat alatt faképnél hagyta a bámuló leányt, hogy tetszése szerint vigasztalja magát az

elrepült madár felett, mert egy kissé nagyon hamar dicsekedett, hogy megfogta és kalitkába zárja.

— **Szöllőkivitel hazánkban.** Nagyszerű kivitelnek örvend a hazai szöllő. Csak Nagy-Marosból mintegy 120 ezer mázsa szállítottatott Német- és Oroszországba.

— **Nagyfontosságú 2 levelet** tartalmaznak a lapok, melyek egyike a pápáé — Vilmos császárhoz, másika pedig az erre adott felelet. — A pápa aug. 7-kén kelt levelében panaszkodik a császárnak, hogy helyesli kormányának a chatolicismus semmissítésére célzó eljárását, s inti, hogy saját trónját ássa alá velük. — Intézkedésekre kéri, s tiszteletéről biztosítja. — Erre a császár igen komoly, de udvarias hangon tartott válaszában, sajnálatát fejezi ki a pápának, hogy megengedi, miszerint alárendelt papjai megtagadják a kellő engedelmességet az ország törvényei iránt és azok megtartását világi eszközökkel kell kényszeríteni.

— **Riedl Szende meghalt.** Okt. 17-én hunyt el Riedl Szende, a pesti egyetem tanára és az akademia tagja. A boldogult különösen az összehasonlító nyelvészet terén szerzett fényes érdemeket. Több nyelvtant és igen számos értekezletet adott ki, melyek a közönségtől nagyon kevésbé méltányoltattak. Halálát a túlfeszített munkásság okozta. Béke poraira!

— **Színházi intermezzo.** K. színész, hős és első szerelmes, nagyon gyöngéd viszonyban élt az első szerelmesnővel, M. kisasszonnyal, s mindketten egy vidéki színháznál voltak szerződve. K. nak volt egy kutyája is, igen okos állat, mely mindenivé követte gazdáját, s nem egyszer volt néma tanuja a két szerelmes gyöngéd találkozásának. Ilyenkor aztán K. mutatni akarván kutyája tudományát, leejtette M. kisasszonnyal keztyűjét, melyet K. parancsára mindig készségesen föl adott az okos állat. Mivel K. azon színháznál, melynél szerződött, egyik legjobb erő volt, s az első hegédüt ő játszta, ugy hogy az igazgató is alig mert fellépni ellene, egyszer magával vitte a kutyát az előadásra is. A kutya, becsületére legyen mondvá, nyugodtan nézte az előadást az első és második kulissza mögöl, hova lefektült, s a legkisebb mozgás által sem zavarta a darab rendes menetét. Épen az orleansi szüzet adták, K. játszta Dunoist és M. kisasszony Johannát. Johanna vadóll jelenetében Dunois nagy büszkén kiáltja: „Itt van lovagkeztüm, ki meri őt bűnösnek mondani?” A kutya eddig nyugodt volt, de a mint látta, hogy ura a keztyüt elveti, s történetesen a kulissza felé nézett, a szinpadra ugrik s fölemelven a keztyüt, két lábán vitte M. kisasszonyhoz. Azt hitte, hogy a gyöngéd találkozás alkalmával előfordulni szokott jelenet ismétlődik. Természetesen a közönség annyira nevetett, hogy a függőnyt le kellett eresztetni.

Gyomai nagybirtokos Kapriór Wodianer Albert ő nagysága emberbaráti szeretete s kegyes szive könyörületessége folytán Gyoma községében a járvány alatt gyámol nélkül maradt vagyontalan özvegyek és árvák számára 400 frtot kiosztás végett adományozni méltóztatott.

Mely kegyeletes adományozásért az előjáróság ugy saját, mint az érdekeltek, nevében halás köszönetét nyilvánítja.

Beküldetett. Békés város érdemes képviselőtestülete a kolera-járvány tartama alatt önfeláldozó szorgalmuk s buzgalmukkal magukat kitüntették s a megye közönsége által is méltó elismeréssel felemlített orvosok dr. Hajnal István és Freund Adolf urak mellett, dr. Frey Lipót és Tajber Ká-

roly uraknak is, kik hasonló szorgalom s buzgalommal iparkodtak szenvedő embertársaik segélyére sietni, hálás elismerését nyilvánítja, s nemes fáradozásaikért részükre 1200 frt tiszteletdíjat állapított meg.

Ez alkalommal örömmel említjük fel, miszerint: gr. Wenckheim Frigyesné sz. Wenckheim Krisztina grófnő a Békés városi cholera árvák közt leendő kiosztás végett 300, Békés városi képviselő Irányi Dániel pedig ugyancsak az ottani árvák részére 40 frtot adományoztak.

„Szólj, gondolj, tégy jót, s minden szó, gondolat és tett Tiszta tükörként, fog visszamosolygani rád!”

Egyveleg.

Furesa párbaj. — A becsület dolgában nálunk a fegyver határoz, nem így a grönlandiaknál. A sértett fél tánczolva lép a bírálásra összegyűltelek közé s gunylangon enekli el ellenfele elleni vádját, igyekeztve azt nevetéssé tenni. E nemes működése befejezte után az ellenfél lép a sorompóba, s hasonlóképp tesz. A győzelem azé, ki legtöbb nevetőt tudott szerezni ügyének.

Az csesdi lakodalom. 1564-ben Zápolya János Zsigmond Ecsedet megszállotta, de Batory Miklós, Ferdinánd hive — fenyegetéseit megvetette, annyira, hogy az ostrom sem magát, sem vendégeit lakadalmi ünnepély tartásától vissza nem riasztotta. — A lakadalmoskodó vitéz Szirmay Lajos a vár kapitánya volt, mint ezt, száraz berki jószágáról kelt levelének hátára ilyképp felírta: „Lakimat tartottam Body Borka asszonnyal, néh. csanádi püspök és beregszászi plebánus hűgával. Keményen ittunk, mint a perényi törökök, és táncoltunk. Kegyelmes urunk mindenkor biztatva engemet: „Zirmay Lajos eleul jár Erdeely had vijjon bár”

Melyre én is egyszerébe felelek: Magiar magiart rontia, kár! Baar több esze volna már. Ez kegyelmes uramnak felette megtetszván, János király fiának megizené és nekem megadá ezen jószágomat.”

Az 1811-ik esztendőben máj 11-én Magyarországon ilyen hír keringett.

1. Magyar ország császárság léssen, a Palatinus el fog mulni.
2. A Palatinus léssen Frankoniának királya
3. Consilium elfog mulni, és Magyar ország négy kerületekre fog osztódni.
4. A Camara Posonba által fog tétetni
5. A bétsi Policzia Magyar országba be fog hozódni.
6. Erdély országban egy állandó Insurrectio fog felállatni.
7. A törökkel háboru, azért a Gránitzon levő várak meg fognak erősíteni néppel.
8. Minden szerzetesek megszűnnek.
9. Az oskolák directorainak a helybeli papok minden fizetés nélkül fognak kinevezeteni.
10. Kiki minden különbség nélkül adót fog fizetni.
11. Jövő hónapban ország gyűlés léssen, — melyhez csak az ország nagyjai fognak meghívatni.
12. Magyar ország felmértetik.
13. A pápai jószágok elvétettetnek.
14. Az ausztriai császár német császári titlust fog felvenni.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő
Dobay János.

H I R D E T É S E K.

Vásár-hirdetés.

A f. évi július 20-káról elhalasztott

gyulai orsz. vásár

f. év november 23 dikán fog pótlólag megtartatni, mit a sertés-, marha- és lóvásár a már szokásos módon fog megelőzni.

127 1-3 Gyulaváros polgármesteri hivatala.

Hirdetés.

A békésmegyei agarászgyelet díjversenyét f. é. nov. 9-én tartja Jelentkezni lehet a gyűzőnél a verseny nap reggeli 9 órájáig. Gyűlőhely B. Csabán a „Fiume” szálloda, indulás reggel 10 órakor.

Fehér Béla,
jegyző.

Bornhauser Antal

vaskereskedésében

egy tanonc

vétetik fel előnyös feltételek

129 1-3 mellett.

Bérleti hirdetmény.

Gr. D'Orsay Emil ur részéről, Békésmegyében kebeleztet Megyeri pusztá (1200 □ ölével 3108 hold Halas Simándi 1650 „ 1874-ik év szept. 29-től kezdve, Tordai pusztá 991 „ 1875-ik év ápril 1-től kezdve. tiszti, cseléd lakházak, s gazdasági épületekkel együtt bérbe adatnak, együttesen, vagy több részletekben egyenként, 6, 8, vagy 10 évre. A feltételek iránt értekezhetni Pozsonyban gr. D'Orsay Emil urral, és Körös-Ladányban Farkas Gábor ügyvédnél.

130 1-3

